

Michiel Hendryckx

De lof der dunschiller

Het boek is dood, leve het boek. Wanneer we de onrustwekkende berichten uit de uitgeverwereld in het nieuws volgen, neigen we het eerste te moeten geloven. Als we er de bezoekerscijfers van de afgelopen boekenbeurs op naslaan, zijn we dan weer hoopvol.

De boeken vallen er nog steeds als rijpe herfstbladeren netjes neer in de vele hallen van de expo in Antwerpen. Menig bibliofiel struinde er rond, op zoek naar een handtekening van deze of gene auteur of om gewoon een boek ter hand te nemen en de geur op te snuiven van net gedrukt papier. Nog altijd met niets te vergelijken als je het ons vraagt.

Ook aanwezig dit jaar was persfotograaf en meester-verteller Michiel Hendryckx. Zijn nieuwe boek 'Altijd Ergens' is het resultaat in beeld en woord van twee jaar rond te dolen op plaatsen die hem raken, die herinneringen oproepen aan het rijke oeuvre van zijn leven. Met Gent als vertrek- én aankomstplaats want zonder thuishaven heeft het reizen geen reden van bestaan...

Promenade: Jouw nieuwe boek wordt in de pers lovend onthaald. In de Knack noemen ze jou 'niet alleen een meester van het licht, maar ook van het woord', verwijzend naar de teksten bij de foto's. Het één kan niet zonder het ander?

Michiel Hendryckx: In dit geval niet. Al is het niet zo dat ik nu pas begonnen ben met schrijven. Ik schrijf al jarenlang een column voor de Standaard. Als je me vraagt naar mijn job, zal ik uiteraard antwoorden dat ik fotograaf ben. Noem me een liefhebber van het woord. Ik heb altijd graag en veel gelezen. Ik maak er ook een erezaak van om de artikels

te lezen van mijn schrijvende collega's over onderwerpen waaraan ik heb meegewerkt. Af en toe be kroop me daarbij het gevoel dat ik andere accenten zou hebben gelegd mocht ik het geschreven hebben. Vandaar mijn overtuiging om ditmaal beide te combineren. Ik put ook uit mijn eigen ervaringen. Het doet me daarom extra plezier wanneer mensen

sommigen mij een schoolmeester noemen en me daarmee denken te kwetsen. Wel integendeel, ik geef toe dat ik ergens wel dat idealisme in mij draag om dingen met anderen te delen. Vind je het boeiend en maak je een omweg op reis om die bepaalde plaats te zien? Fantastisch. Vind je er niets aan? Even goede vrienden. Het kan alle richtingen uit met

Ik maak er ook een erezaak van om de artikels te lezen van mijn schrijvende collega's over onderwerpen waaraan ik heb meegewerkt

de teksten appreciëren. Zo kreeg ik net nog een email van iemand die ik hoog acht en die me schreef dat ik zeker een even goed schrijver als fotograaf ben. Dat doet deugd. Al ben ik even blij als mijn vriendin zegt dat ik een goede kok ben (lacht).

Promenade: Je bent voor dit boek ondermeer in Amerika en Japan geweest, maar vooral in Europa. Plaatsen waarvan je vindt dat we ze moeten kennen?

Michiel Hendryckx: Het zijn plekken waar ik met een bepaalde reden heen ben getrokken. Of omdat ik er een persoonlijke band mee heb of waar er toch geschiedenis is geschreven. Ik weet dat

die plaatsen en dat vind ik er precies zo leuk aan. Sommige maken me triestig, andere irriteren me dan weer vanwege lelijke architectuur of mislukte ideeën. En nog andere herinneren mij aan mijn jeugd. Zo was ik in Blois in Frankrijk voor het monument van Denis Papin. Hij is de uitvinder van de snelkookpan. Als kind was ik danig onder de indruk van hoe mijn moeder die sissende ketel onder controle wist te houden. Toen we 18 jaar waren en het huis uitgingen, kregen we er elk één mee als cadeau. Na 40 jaar kook ik er nog steeds mee. Welnu, dit bewuste stukje uit het boek eindig ik met een tip hoe je snel lekkere witlofsoep kan maken. Van Papin naar soep, voor mij geestige en nuttige informatie.

Promenade: Dat graag verhalen vertellen, het is iets wat telkens terugkomt bij jou. We kennen het ook van alle tv-programma's die je hebt gemaakt. Is het een talent?

Michiel Hendryckx: Ja, want je wil natuurlijk niet als een zagevent overkomen. Als ik iets heb geleerd toen ik les gaf aan de Academie, is dat alles start bij een goed verhaal. Als je niet goed kan vertellen, ben je die gasten kwijt. Ik mag wel zeggen dat ik een goede leraar was, mede daardoor. Ik geloof dat het ook samenhangt met of zeker helpt om een goede schrijver te zijn. Het mooiste voorbeeld hiervan is Claus. Ik heb hem redelijk goed gekend en vele avonden samen doorgebracht. Wel, die man was een droom om naar te luisteren. Niet dat ik mezelf nu met Claus wil vergelijken, dat zou een brug te ver zijn.

Promenade: Wat ook opvalt in het boek is de rol die opnieuw voor Gent is weggelegd. Er staat zelfs een foto van jouw eigen straat in. Waarom?

Michiel Hendryckx: Het is de plaats waar ik woon, waar ik van hou en die ik door en door ken: Gent moest er absoluut in. De foto waar je op doelt is bijzonder. Het was tijdens de opnames voor de film 'Nymphomaniac' van Lars Von Trier die zich eigenlijk in London afspeelt. Die straten rond het Muinpark doen denken aan de vele wijken rond vierkante parkjes die je ginder aantreft. Slim gezien van hem, want hier is het veel goedkoper om te filmen. Een surrealistisch beeld vond ik. Je eigen straat leeg te zien, het is amper te geloven. Ik geef in het boek bij die foto ook aan waarom Gent en het idee van 'thuis' mij zo dierbaar is. De buitenwereld die mijn nieuwsgierigheid wekt,

start bij mijn voordeur en vanaf daar is iedere stap het begin van weggaan. Zonder die thuis die je kan achter laten en waarnaar je weer kan verlangen, heeft al de rest geen zin. Dan ben je bijna een vluchteling. Zie me hier zitten, temidden van al die voorwerpen en snuisterijen die ik van al mijn reizen meebreng en waar ik bijna in verdrink. Aan elk hangt een verhaal vast. Ik heb al vaak gedacht: mocht ik in een rolstoel zitten, dan fotografeer ik ze één voor één op een witte achtergrond en vertel ik er mijn verhaal bij. Maar ik zou moeten kiezen, anders wordt het boek te dik.

Promenade: Een ander beeld van Gent is van hoog in het woonblok - klaar voor de sloop - aan het Rabot. Daar vertel je over Christine, je vorige liefde die is overleden...

Michiel Hendryckx: Gent is mijn stad, mijn leven en dat kent meerdere facetten, ook triestige. Maar behalve het feit dat ik van daaruit in de tuin van haar woning kon kijken en de palliatieve afdeling van het Sint-Jan kon zien waar ik ze naartoe heb gebracht, is het Rabot om meerdere redenen bijzonder. Toen ik als West-Vlaming in Gent kwam studeren, heb ik ze de torens weten bouwen. En of je ze nu mooi vindt of niet, ik had toen nooit gedacht dat ik ze zou weten afbreken. Kort nadat ik de sleutel kreeg om er te gaan fotograferen, kwam het gebouw in handen van de politie en brandweer. Van overal - zelfs van het buitenland - kwamen ze naar Gent om er simulatieoefeningen te houden van hoe om te gaan met een gijzeling in een appartementsgebouw.

De nacht die ik er heb doorgebracht zal ik niet licht vergeten. Urenlang heb ik mijn ogen over de stad laten dwalen en herinneringen in mijn geest laten binnensluipen. En sommige komen aan bod in het boek.

Promenade: Je hebt plaatsen bezocht met een reden. Maar zijn er ook die spontaan opduiken?

Michiel Hendryckx: Slechts een paar. Neem nu deze foto van die persoon in het rode deken. Ik zag dit beeld aan de bibliotheek op de Zuid op de terugweg van het centrum. Ik had toevallig mijn foto toestel bij omdat ik met vrienden

uit Noorwegen naar de Graslei was geweest. Voor mij tegelijk een mooie en aangrijpende foto. De dag nadien wou ik die persoon iets te eten brengen en zag ik dat het om een vrouw ging. En leuk om zien, ik was niet de enige met dit voornemen want anderen hadden haar zelfs al warm eten gebracht. Een ander toe-

Michiel Hendryckx: Meer dan tien jaar geleden was ik in het huis waarvan sprake in Vila Pouca da Beira bij hem op bezoek geweest voor een reportage. Komrij, doorgaans een stug man, heb ik daar op een andere manier leren kennen. Zeer aangenaam, weliswaar na enkele glazen, maar niettemin was het

Als ik iets heb geleerd toen ik les gaf aan de Academie, is dat alles start bij een goed verhaal.

vallig beeld is de cover van het boek geworden. Ik was met mijn vriendin met de auto onderweg in Frankrijk en zei haar het spel van de wolken te bewonderen. Ik moet iets te lyrisch geweest zijn, want ze beval me onmiddellijk te stoppen en het te fotograferen. Anders zou ik het me achteraf toch maar beklagen. En ze had gelijk, de foto is blijkbaar heel populair. Boekhandel Walry zal er overigens een nieuwjaarskaart mee maken. Voor de rest weinig toevallige ontmoetingen, behalve dan die nog ingepakte dildo in een veld bij een watertoren (lacht).

Promenade: Een heel bewuste keuze was het voormalige huis van Gerrit Komrij in Portugal. Welke band heb je met Komrij?

een heel gezellige avond. Eentje die we eindigden door samen het repertoire van the Beatles te zingen: 'I wanna hold your hand', weet je wel...

Daarnaast ben ik een groot voorstander van zijn columns, meer dan van zijn gedichten. Toen ik er nu terugkeerde, heb ik hem voorgelezen aan zijn graf. Een sobere rustplaats. Opvallend, zonder enige tekst. Dat schrijf ik ook in het boek: 'de dichter van zoveel meningen is stom in de dood. Ik heb waxinelichtjes mee. Een fotograaf brengt licht, geen bloemen.' Een passend citaat was misschien hetgene al jaren in mijn huis in Noord-Frankrijk ophangt uit één van zijn columns: 'hier in Portugal zit ik te veraardappelen', een prachtig woord dat het leven ginder op het platteland per-

fect samenvat. Hoe rustgevend en mooi het ook moge zijn, af en toe had hij het bruisende van de stad nodig. Dat begrijp ik heel goed.

Promenade: Wordt je het reizen niet moe met ouder worden?

Michiel Hendryckx: Het reizen op zich niet, misschien wel het dwingende van de daaraan gekoppelde column. Je vat me nu toevallig op een moment van twijfel. Misschien wil ik mijn criticasters voor zijn en hou ik er mee op, ik weet het niet. Maar het ongedwongen reizen word ik nooit moe. Ouder worden verandert

Mensen zijn voor mij een open boek omdat ik graag mensen zie.

daar niets aan. Ik weet met zekerheid dat ik geen 18 meer zou willen zijn. Die onzekerheid... In mijn geval mede door de turbulente relatie die ik toen met mijn vader had en door wie ik heel lang heb gedacht dat ik een mislukkeling was omdat hij maar bleef herhalen dat ik niets kon en niets waard was. Op de duur ga je het geloven en slaag je er niet in iets te bereiken. Zo kwam ik er lange tijd niet toe een vrouw te verleiden. Gelukkig is dat omgeslagen en laat ons zeggen dat ik mijn schade heb ingehaald. Nee, ik ben heel blij dat ik niet meer jong ben. Waar ik wel nog naar terug zou gaan mocht ik enkele jaren kunnen ruilen, is toen ik 40 was. Dat is zonder twijfel de schoonste leeftijd: professioneel en fysiek ben je top en toch heb je nog een heel leven voor je. Maar je hoort me niet klagen. Ik ben gelukkig nu. Zo heb ik zeven jaar geleden zelf nog het vaderschap mogen ontdekken, stel je voor. Het is een fantastisch kind waarin ik veel van mezelf herken. Dat maakt het eenvoudiger. Hij heeft altijd alles gezien. Al zijn

het maar twee potjes hier in huis die zijn verplaatst. Ik heb dat ook. Dat heeft niets met helderzienden te maken, maar met nieuwsgierigheid en graag zien. Mensen zijn voor mij een open boek omdat ik graag mensen zie. En wat je graag ziet wil je observeren. Uren en dagen lang.

Promenade: Een andere kwaliteit van jou is je gave om te genieten. Zelfs van de meest banale dingen als een dunschiller?

Michiel Hendryckx: Ik weet waarnaar je verwijst. Op een bepaald moment – tijdens opnames voor Het Bourgondisch complot – zing ik inderdaad de lof van de dunschiller. Daar zijn toen heel wat reacties op gekomen. Hoe kan je nu geluk vinden in een dunschiller? Ik kan me vergapen aan hoe mooi dat is, hoe goed het kan werken in al zijn eenvoud. De beste maken ze in Frankrijk. Je moet er op letten dat het mesje zelf een beetje los moet zitten. Onlangs heb ik een nieuwe dunschiller uit Japan aan mijn collectie toegevoegd. Mijn fascinatie gaat zelfs zo ver dat ik ze als relatiegeschenk uitdeel. Kan ik je er plezier mee doen? Ja, ik verzeker je dat je er veel plezier aan zal beleven. Dit is topkwaliteit uit Frankrijk! Peter Goossens deelt mijn passie trouwens. Weet je dat hij er zelf één heeft aangepast om er vlot asperges mee te schillen? Dergelijke zaken vind ik fantastisch. Dus ja, voor mij is dat een bron van geluk.

Promenade: Het jaar zit er bijna op. Wat is voor jou hét beeld van 2014?

Michiel Hendryckx: Ik denk dat we er niet omheen kunnen: de onthoofdingen door IS. Misschien wel het beeld van het voorbije decennium. Als je er verder over nadenkt, is het een interessante zaak. Ze gebruiken onze media en bij uitbreiding ons systeem om er net tegen te protesteren. Het handig gebruik maken – of misbruik zo je wil – van de media is iets waar ook de Nazi's heel

sterk in waren. Los van het feit dat ik ze allebei veroordeel, moet ik erkennen dat ze sterke campagnes voeren. Het drukwerk, lay-out en de fotografie bijvoorbeeld van de propaganda van Hitler was van uitstekende kwaliteit. En als je nu puur naar beeld kijkt, moet ik zeggen dat die gasten van IS het goed hebben bekeken. Ze kiezen voor de woestijn, niet voor een groezelige achterkamer in een verwoeste stad. Een meditatieve plek als de woestijn die voor iedereen staat voor puurheid. Voor punt nul waarbij ze het slachtoffer in een oranje gewaad kleden en zij in het zwart ernaast staan, dat is sterke communicatie...

Ze cultiveren de angst en wij moeten ervoor zorgen dat we er geen slachtoffer van worden. Maar het is een feit dat de wereld gevaarlijker geworden is. Vroeger trok ik mijn deur hier achter mij dicht, nu zit er een dubbel slot op. Toen ik dertien was en mijn zus al in Gent studeerde, fietste ik er op mijn eentje heen. Vanuit De Panne! Als je dat nu als ouder toelaat aan je kinderen, word je zot verklaard. Gelukkig kan ik voor mijn veiligheidsgevoel terecht in mijn huis in Frankrijk. Daar sluit niemand zijn deuren. En ongelooflijk: in Japan is dat het eerste wat van je afvalt. In een miljoenenstad als Osaka laat iedereen op het perron gewoon zijn bagage staan terwijl ze iets gaan eten. In de cinema gaan ze naar het toilet terwijl ze hun portefeuille en I-phone in hun zetel laten liggen. Er is daar geen kleine criminaliteit. Daar heb ik in Japan ongelooflijk van genoten. Zeker omdat ik eerlijkheid en moraliteit heel hoog in het vaandel draag. Maar nu hou ik op, anders word ik opnieuw als schoolmeester versleten (lacht)... ●

Altijd Ergens, Uitgeverij Kannibaal

